

Warszawa 23 czerwca 2025 r.

Adw. Marcjanna Dębska
WAW/ADW/4215

ul. Wronia 45 lok 102,
00-870 Warszawa

NACZELNA RADA ADWOKACKA
ul. Świętojerska 16 00-202 Warszawa

PROJEKT UCHWAŁY NA XIV KRAJOWY ZJAZD ADWOKATURY

Działając w imieniu własnym, niniejszym składam projekt uchwały w przedmiocie powołania Rzecznika Praw Adwokata, celem przedstawiania Krajowemu Zjazdowi Adwokatury.

Łączę wyrazi szacunku

Adw. Marcjanna Dębska

Załącznik:

Projekt uchwały (łącznie 6 stron)

Dębska i adwokaci
Spółka partnerska

ul. Wronia 45 lok. 102
00-870 Warszawa
t: +48 22 654 55 92
+48 22 252 17 03
mob.: 509 928 034

UCHWAŁA NR _____
KRAJOWEGO ZJAZDU ADWOKATURY
Z DNIA 28 CZERWCA 2025 R. W SPRAWIE POWOŁANIA RZECZNIKA PRAW
ADWOKATA

1. Krajowy Zjazd Adwokatury dostrzega narastające zjawiska społeczne, które w sposób istotny wpływają na możliwość wykonywania zawodu adwokata zgodnie z zasadami niezależności, godności oraz zaufania publicznego, w tym coraz częstsze przypadki naruszeń praw i dóbr osobistych adwokatów i adwokatek. Coraz powszechniej występują sytuacje w których adwokaci i adwokatkę są poddawani atakom, groźbom, nękanii, zastraszaniu i innym formom presji psychologicznej. Działania te utrudniają możliwość swobodnego wykonywania zawodu i wpływają na pogłębiający się problem wypalenia zawodowego, frustracji oraz odchodzenia z zawodu.
2. Mając na uwadze wejście w dniu 13 maja 2025 roku życie **Konwencji Rady Europy o Ochronie Zawodu Prawnika (CETS nr 226)**, na podstawie art. 2 ust. 1 pkt. 2) w zw. z art. 56 ust. 5) ustawy Prawo o adwokaturze oraz na podstawie pkt 3. Uchwały Nr 28 Krajowego Zjazdu Adwokatury z dnia 26 listopada 2016 r.¹, **Krajowy Zjazd Adwokatury zobowiązuje Naczelną Radę Adwokacką** do powołania – na zasadach określonych w § 6 ust. 3 Regulaminu działania organów adwokatury i organów izb adwokackich² - **Rzecznika Praw Adwokata** oraz zobowiązuje do powołania ciała pomocniczego, tj.: **Biura Rzecznika Praw Adwokata**.
3. **Krajowy Zjazd Adwokatury zaleca**, aby każda okręgowa rada adwokacka w ciągu najbliższej kadencji powołała w swoich izbach Okręgowych Rzeczników Praw Adwokata.
4. **Krajowy Zjazd Adwokatury wskazuje, że celem działania Rzecznika Praw Adwokata oraz Okręgowych Rzeczników Praw Adwokata powinny być w szczególności:**
 - (a) monitorowanie przypadków naruszeń dóbr osobistych adwokatów, zarówno ze strony mediów, klientów, jak i organów państwowych;
 - (b) przeciwdziałanie zjawiskom hejtu, nękania oraz niedozwolonej presji psychologicznej, skierowanych przeciwko adwokatom, szczególnie w mediach społecznościowych;

¹ pkt. 3 Strategii Adwokatury: „Adwokatura działająca w oparciu o optymalny model funkcjonowania zawodowego, tworząca mechanizmy sprzyjające bezpieczeństwu w wykonywaniu zawodu (...)”

²Obwieszczenie w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Regulaminu działania organów adwokatury i organów izb adwokackich Na podstawie uchwały Nr 27 Krajowego Zjazdu Adwokatury z 17 września 2021 r.

- (c) kierowanie pism z żądaniem sprostowań lub usunięcia materiałów, kierowanie skarg do Rady Etyki Mediów w przypadkach publikacji treści godzących w dobre imię Adwokatury lub dobre imię adwokatów
- (d) wpieranie adwokatów w zainicjowanych przeciwko nim przez klientów postępowaniach, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach wstępowanie do postępowań w charakterze *amicus curia*;
- (e) wspierania adwokatów, mających status pokrzywdzonego w postępowaniach karnych, w szczególności w sprawach z art. 190a, art. 193, art. 212, art. 216 oraz art. 234 Kodeksu karnego, o ile przestępstwa te zostały popełnione w trakcie i w związku z wykonywaniem czynności zawodowych adwokata, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach wstępowanie do postępowań w charakterze *amicus curia*;
- (f) przeciwdziałanie negatywnym konsekwencjom wynikających z mylnego utożsamiania przez społeczeństwo adwokata z jego klientem lub prowadzoną przez niego sprawą;
- (g) reagowanie na przypadki nadużyć w stosunku do Adwokatury i adwokatów ze strony organów państwowych, mediów oraz klientów;
- (h) opracowanie założeń legislacyjnych, dotyczących możliwości wprowadzenia tzw. „wakacji sądowych” oraz zawieszenia w tym czasie biegu terminów procesowych;
- (i) wspierania działań, mających na celu ograniczenie i przeciwdziałanie sytuacjom składania skarg lub zawiadomień przeciwko adwokatom, mogących wyczerpywać znamiona czynu zabronionego z art. 234 Kodeksu karnego;
- (j) organizowanie szkoleń i konferencji w zakresie wspierania dobrostanu psychicznego oraz przeciwdziałaniu procesowi wypalenia zawodowego adwokatów;
- (k) współpraca z Rzecznikami Dyscyplinarnymi oraz Prezesami Sądów Dyscyplinarnych wszystkich izb adwokackich celem monitorowania i przeciwdziałania zjawiskom skarg oczywiście niezasadnych lub mających na celu wywarcia presji psychologicznej na adwokatów.

4. Krajowy Zjazd Adwokatury zobowiązuje Naczelną Radę Adwokacką do wyasygnowania środków pozwalających za realizację działań Biura Rzecznika Praw Adwokata.

Dębska i adwokaci

Spółka partnerska

ul. Wronia 45 lok. 102

00-870 Warszawa

t: +48 22 654 55 92

+48 22 252 17 03

mob.: 509 928 034

UZASADNIENIE PROJEKTU UCHWAŁY

1. Wykonywanie zawodu adwokata na przestrzeni ostatnich lat staje coraz trudniejsze. Adwokaci spotykają się coraz częściej z różnymi formami presji, zarówno instytucjonalnej, jak i licznych nadużyć ze strony klientów.
2. Nasilają się zjawiska społeczne, które w sposób istotny wpływają na możliwość wykonywania zawodu adwokata zgodnie z zasadami niezależności, godności oraz zaufania publicznego. Wśród tych zjawisk należy wymienić: narastające przypadki publicznego kwestionowania roli adwokata, zwłaszcza w sprawach o dużym ładunku emocjonalnym lub medialnym, naruszenia dóbr osobistych adwokatów w mediach i Internecie, nieuprawnioną presję ze strony organów ścigania i administracji publicznej, trudności w wykonywaniu czynności zawodowych, wynikające z ograniczeń organizacyjnych lub systemowych (np. w dostępie do akt, kontaktach z klientami, udziału w rozprawach), czy też podejmowanie działań, mających znamiona represyjnych, w tym wszczynanie postępowań dyscyplinarnych lub karnych w związku z wykonywaniem przez adwokatów obowiązków zawodowych.
3. Zjawiska te są ponadnarodowe i występują w wielu krajach. Zagrożenie dla niezależności prawników i swobody wykonywania przez nich zawodu legły u podstaw Konwencji Rady Europy o Ochronie Zawodu prawnika, którą Polska – jako strona – podpisała w dniu 13 maja 2025 r.
4. Jak wynika z **Raportu Wyjaśniającego do Konwencji³, Konwencja jest odpowiedzią na obawy dotyczące rosnącej liczby ataków, gróźb, nękania, i zastraszania zgłaszanych przeciwko prawnikom, a także niewłaściwego utrudniania i ingerowania w ich działalność zawodową.**
5. Adwokaci zajmujący się wrażliwymi lub głośnymi medialnie sprawami, zwłaszcza tymi dotyczącymi praw człowieka, obrony w sprawach karnych lub sprawami o podłożu politycznym, **mogą spotkać się z taktykami nękania i zastraszania**, mającymi na celu zniechęcenie ich do reprezentowania określonych klientów lub prowadzenia określonych rodzajów spraw. Działania te mogą przybierać formę kampanii oszczerstw, inwigilacji i innych form presji psychologicznej. W najgorszych przypadkach mogą oni otrzymywać groźby, dotyczące ich osobistego bezpieczeństwa. Ingerencja w pracę prawników może przybierać różne formy, takie jak podejmowanie przez władze publiczne lub podmioty niepaństwowe prób wywierania wpływu na postępowanie sądowe lub wywieranie presji na prawników w celu naruszenia zasady poufności

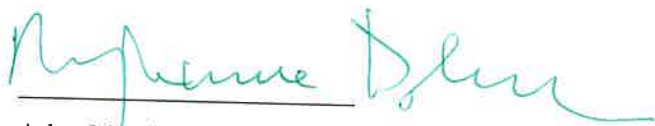
³ Explanatory Report to the Council of Europe Convention for the Protection of the Profession of Lawyer

między prawnikiem a klientem. Taka ingerencja podważa niezależność zawodu prawnika i skuteczne funkcjonowanie rządów prawa. Zdolność prawników do wykonywania ich działalności zawodowej może być również podważana przez nękanie, uprzedzenia i negatywne stereotypy, wynikające z ich przynależności lub postrzeganej przynależności do określonej grupy osób.

6. Przeciwdziałania opisanym wyżej zjawiskom powinno być priorytetem władz Adwokatury. Rzecznicy, chroniący prawa różnych grup społecznych, działają zarówno w ramach instytucji państwowych, jak i zawodów zaufania publicznego. Przykładem tego drugiego modelu jest **Rzecznik Praw Lekarza, powołany przez Naczelną Radę Lekarską Uchwałą z dnia 26 marca 2010 r. Nr 15/10/VI⁴ w odpowiedzi na rosnące problemy związane z wykonywaniem zawodu lekarza i lekarza dentysty.**
7. Aktualnie Okręgowy Rzecznik Praw Lekarza powołany został w 22 izbach lekarskich (rzeczników nie powołano w izbie rzeszowskiej oraz Wojskowej Izbie Lekarskiej w Warszawie). **Jako zadania Rzecznika Praw Lekarza samorząd lekarski wskazuje m.in. na:** działania w celu ochrony dobrego imienia lekarzy, występowanie nie tylko w interesie grup lekarzy, ale również w sprawach indywidualnych dotyczących poszczególnych osób, poprzez m. in. wstępowanie do postępowań sądowych w sprawach dotyczących mobbingu, niewypłacania należnych świadczeń finansowych w tym wynagrodzeń, bezpodstawnego wypowiedzenia umowy o pracę czy preferencyjnych składek ZUS, ochrony danych osobowych, a nadto wspieranie w zakresie ochrony przed hejtem, skierowanym wobec lekarzy i lekarzy dentystów (w tym wsparcia prawnego w przygotowaniu wezwań do usunięcia obraźliwych wpisów, pisemnych skarg składanych do organów ścigania, pomoc przy konstruowaniu pozwów sądowych).
8. **Biorąc pod uwagę zbieżności w funkcjonowaniu obu samorządów zawodowych, jak i trudności w wykonywaniu obu zawodów, uzasadnione jest powołanie Rzecznika Praw Adwokata, którego zadania koncentrowałyby się na udzielaniu wsparcia instytucjonalnego poszczególnym adwokatom lub grupom adwokatów, tak aby przeciwdziałać pogłębiającym się zjawiskom wywierania presji czy naruszania dóbr osobistych członków naszego samorządu.**
9. Powołanie Rzecznika Praw Adwokata odpowiada na realne potrzeby środowiska oraz mieści się w ramach kompetencji i autonomii samorządu adwokackiego (§ 6 ust. 3 Regulaminu działania organów adwokatury i organów izb adwokackich).

⁴ Obwieszczenie Nr 2/22/IX Prezesa Naczelnej Rady Lekarskiej z dnia 19 maja 2022 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały Nr 15/10/VI Naczelnej Rady Lekarskiej z dnia 26 marca 2010 r. w sprawie utworzenia Biura Praw Lekarza.

10. Wprowadzenie tej funkcji poprawi komfort i bezpieczeństwo wykonywania zawodu oraz przyczyni się do zwiększenia zaufania adwokatów do samorządu.
11. Dzięki wprowadzeniu funkcji Rzecznika możliwe będzie: zapewnienie adwokatom wsparcia instytucjonalnego w sprawach, w których stają się ofiarami niesłuszných oskarżeń lub presji związanej z pełnieniem przez nich obowiązków zawodowych, skuteczniejsze reprezentowanie interesów Adwokatury w przestrzeni publicznej, w tym w relacjach z mediami i instytucjami publicznymi, a także budowanie wewnątrz samorządu kultury solidarności i odpowiedzialności za ochronę warunków wykonywania zawodu.
12. Co równie istotne, utworzenie tej funkcji ma istotne znaczenie w kontekście budowania zaufania obywateli do Adwokatury jako niezależnej instytucji, stojącej na straży praw człowieka i obywatela. Społeczna percepcja zawodu adwokata w dużej mierze kształtowana jest przez przekaz medialny oraz reakcje środowiska na ataki lub próby deprecjonowania jego roli. **Rzecznik Praw Adwokata będzie zatem pełnił nie tylko funkcję ochronną wobec adwokatów, ale również informacyjną, edukacyjną i wizerunkową** – służąc umacnianiu autorytetu zawodu oraz prestiżu samorządu adwokackiego jako instytucji zaufania publicznego.

Adw. Marcjanna Dębska